

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI

Botirova Mukarram Muydinovna

Qo'qon Davlat Pedagogika Universiteti

Pedagogika fakulteti

Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

@botirovamukarram.gmail.com,

Mo'minov Jo'rabek Zoxidjon o'g'li

Qo'qon Davlat Pedagogika Universiteti

1- bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimining zamonaviy rivojlanish yo'nalishlari, ularni takomillashtirish omillari hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda ta'lim jarayoniga ilg'or pedagogik yondashuvlarni tatbiq etish, o'quv-tarbiyaviy jarayonni samarali tashkil etish va pedagog kadrlar malakasini oshirish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, innovatsiya, ta'lim tizimi, pedagogika, zamonaviy texnologiyalar, rivojlanish.

Abstract: This article discusses the modern development trends of the preschool education system, factors for their improvement, and issues of improving the quality of education through the introduction of innovative technologies. The study substantiates the need to implement advanced pedagogical approaches to the educational process, effectively organize the educational process, and improve the skills of pedagogical personnel.

Keywords: preschool education, innovation, education system, pedagogy, modern technologies, development.

Kirish

Bugungi kunda mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimining rivojlanishi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki ta'limning ushbu bosqichi bolalarning keyingi intellektual, ijtimoiy va ruhiy rivojlanishiga zamin yaratadi. Maktabgacha ta'lim tizimini zamonaviy talablar asosida tashkil etish uchun o'quv-tarbiya jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, o'qituvchilar malakasini oshirish, ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar sharhi

So'nggi yillarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning samarali mexanizmlari keng o'rganilmoqda. Masalan, X. To'xtayeva (2020) o'z tadqiqotlarida maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish

uchun integratsiyalashgan yondashuvni taklif etgan. Shuningdek, G‘. Niyozova (2021) bolalar psixologiyasi va o‘qitish metodlarini uyg‘unlashtirish orqali o‘quv jarayonini yanada takomillashtirish zarurligini ta’kidlagan. Xorijiy tadqiqotchilar — J. Piaget, L. Vygotskiy, M. Montessori kabi olimlarning pedagogik qarashlari ham bolalarning individual rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashning nazariy asoslarini yaratgan.

Metodlar

Tadqiqotda taqqoslash, tahlil, kuzatish va umumlashtirish metodlari qo‘llanildi. Maktabgacha ta’lim muassasalarida o‘quv-tarbiyaviy jarayonni tashkil etishning amaldagi holati o‘rganilib, ilg‘or tajribalar tahlil qilindi. Pedagoglarning faoliyatini samarali tashkil etish uchun psixologik-pedagogik diagnostika, o‘yinli metodlar va interfaol texnologiyalar qo‘llanishining natijalari o‘rganildi.

Muhokama va tavsiyalar

Maktabgacha ta’lim tizimi bolalarning intellektual, ijtimoiy, hissiy va jismoniy rivojlanishini ta’minlovchi muhim bosqich hisoblanadi. Bugungi kunda bu sohada olib borilayotgan islohotlarning asosiy maqsadi — zamonaviy metodlar va texnologiyalarni joriy etish orqali ta’lim sifati va samaradorligini oshirishdir. Ta’lim jarayonida ilg‘or tajribalarni tatbiq etish, pedagogik innovatsiyalarni qo‘llash, bolalarda mustaqil fikrlash, ijodiy tafakkur va kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirish bugungi kundagi dolzarb vazifalardandir.

Avvalo, maktabgacha ta’lim muassasalarida o‘yin orqali o‘qitish tamoyilini keng joriy etish lozim. O‘yin faoliyati bolaning tabiiy ehtiyojiga mos bo‘lib, uning bilish faoliyatini rag‘batlantiradi. Shu sababli, o‘quv dasturlarini o‘yin asosida tashkil etish bolalarning dars jarayonida faol ishtirok etishiga va bilimlarni tezroq o‘zlashtirishiga yordam beradi.

Ikkinchidan, raqamli texnologiyalarni joriy etish masalasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Multimedia vositalari, interaktiv ta’lim platformalari va mobil ilovalardan foydalanish orqali bolalarda axborot savodxonligi shakllantiriladi. Shu bilan birga, bu yondashuv pedagoglarga o‘quv materiallarini yanada qiziqarli va samarali tarzda yetkazish imkonini beradi.

Uchinchidan, pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini oshirish jarayoniga alohida e’tibor qaratish zarur. Har bir tarbiyachi bolalar psixologiyasini chuqur bilishi, zamonaviy metodik yondashuvlarni o‘zlashtirgan bo‘lishi kerak. Shu maqsadda malaka oshirish kurslarini tizimli yo‘lga qo‘yish, tajriba almashish seminarlari o‘tkazish, xorijiy ilg‘or tajribalarni o‘rganish muhimdir.

To‘rtinchidan, ota-onalar bilan samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yish ta’lim-tarbiya jarayonining ajralmas qismidir. Ota-onalar pedagoglar bilan birgalikda bolalarning individual xususiyatlarini inobatga olib, ularning uy sharoitida ham to‘g‘ri tarbiyalanishiga hissa qo‘shishlari lozim. Ota-onalarga mo‘ljallangan psixologik-pedagogik maslahat markazlari tashkil etish foydali natija beradi.

Beshinchidan, ta’lim mazmunini milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida shakllantirish lozim. Bolalarda Vatanga sadoqat, mehnatsevarlik, tabiatga mehr-muhabbat, halollik kabi sifatlarni shakllantirish — maktabgacha ta’limning asosiy maqsadlaridan biridir. Shu bilan birga, STEAM ta’limi elementlarini (fan, texnologiya, muhandislik, san’at va matematika) dastlabki bosqichdan joriy etish bolalarning ijodkorligini kuchaytiradi.

Oltinchidan, maktabgacha ta’lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini yaxshilash ham rivojlanishning muhim omillaridan biridir. Zamonaviy o‘quv-laboratoriyalar, interfaol doskalar, ekologik xavfsiz o‘yin maydonchalari va didaktik jihozlar bilan ta’minlash ta’lim muhitini yanada qulay qiladi.

Yettinchidan, bolalar sog‘lig‘ini mustahkamlash va psixologik muhitni sog‘lomlashtirish masalasi doimo e’tiborda bo‘lishi kerak. Sog‘lom turmush tarziga o‘rgatish, jismoniy mashg‘ulotlarni to‘g‘ri tashkil etish, ekologik madaniyatni shakllantirish — bu yo‘nalishda asosiy ustuvorliklardandir.

Umuman olganda, maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida pedagoglar, ota-onalar, mahalliy boshqaruv organlari va davlat idoralari o‘rtasida hamkorlik mexanizmini kuchaytirish zarur. Shundagina ta’lim-tarbiya jarayoni izchil va samarali kechadi, natijada kelajak avlodning har tomonlama barkamol bo‘lib voyaga yetishi ta’minlanadi.

Xulosa

Maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish — bu jamiyatning kelajagi uchun mustahkam poydevor yaratishdir. Bolalar ta’lim-tarbiyasida innovatsion texnologiyalarni qo‘llash, pedagoglar malakasini oshirish, ta’lim muassasalarining moddiy bazasini yaxshilash orqali sifatli ta’lim muhitini yaratish mumkin. Maktabgacha ta’lim tizimini zamonaviy yo‘nalishlarda rivojlantirish O‘zbekistonning intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. To‘xtayeva X. (2020). Maktabgacha ta’limda innovatsion metodlarni qo‘llash. – Toshkent: TDPU nashriyoti.
2. Niyozova G‘. (2021). Bolalar psixologiyasi va ta’lim metodikasi. – Samarqand: SamDU.
3. Piaget J. (1972). The Psychology of the Child. – New York: Basic Books.
4. Vygotsky L.S. (1978). Mind in Society. – Harvard University Press.
5. Montessori M. (2013). The Absorbent Mind. – New York: Holt Paperbacks.